

Valtuustoaloite / Sosiaalisen luototuksen käyttöönottaminen Raahessa, valtuutettu Katja Hänninen

Kaupunginhallitus 27.06.2022 § 294

254/00.01.04/2022

Valmistelija

Vs. talousjohtaja Johanna Vaittinen

Valtuutettu Katja Hännisen valtuustoaloite 28.2.2022:

Monissa perheissä taloudellinen tilanne on heikentynyt nopeasti elinkustannusten kuten ruoan, asumisen ja liikkumisen kustannusten nousun vuoksi. Erityisesti sähkön hinnan kallistuminen ja polttoaineiden korkeat pumppuhinnat ovat aiheuttaneet kotitalouksille kohtuuttomia tilanteita, mikä on johtanut jopa tinkimiseen ruoasta ja lääkkeistä.

Vasemmistoliitto on jo pitkään ajanut sosiaalisen luototuksen saamista lakisääteiseksi palveluksi jokaiseen kuntaan. Tällä hetkellä sosiaalisen luototuksen käyttöönotto on kunnille vapaaehtoista, mikä asettaa ihmiset eriarvoiseen asemaan asuinpaikasta riippuen.

”Sosiaalisen luototuksen tarkoituksena on ehkäistä taloudellista syrjäytymistä ja ylivelkaantumista sekä edistää ihmisen itsenäistä suoriutumista.

Kunta voi myöntää sosiaalisen luoton henkilölle, jolla ei ole pienituloisuutensa ja vähävaraisuutensa vuoksi mahdollisuutta saada kohtuuehtoista luottoa muulla tavoin, mutta jolla kuitenkin on kyky suoriutua luoton takaisinmaksusta.

Sosiaalista luottoa voidaan myöntää perustelluista syistä esimerkiksi

- talouden tasapainottamiseen
- velkakierteen katkaisemiseen
- kodin hankintoihin
- työllistymisen tai kuntoutumisen tueksi
- asumisen turvaamiseen
- kriisitilanteiden ratkaisemiseksi.

Sosiaalisesta luotosta voidaan periä kohtuullinen vuotuinen korko, joka kuitenkin voi olla enintään korkolain (633/1982) 12 §:ssä tarkoitettu viitekorko.” (<https://stm.fi/toimeentulo/sosiaalinen-luototus>)

Sosiaalisella luototuksella voidaan ehkäistä myös kuluttajille kohtuuttoman kalliiksi tulevien ja usein myös velkakierteeseen johtavien pikavippien käyttöä arjen välttämättömien kulujen maksamisessa. Esitämmekin, että Raaha ottaa välittömästi käyttöön sosiaalisen luototuksen tukeakseen kaikista heikoimmassa asemassa olevia kuntalaisia selviämään äkillisesti eteen tulevista taloudellisista haasteista.

Vs. talousjohtaja Johanna Vaittisen vastaus 20.6.2022:

Sosiaalinen luototus on sosiaalihuoltoon kuuluvaa luotonantoa, jonka tarkoituksena on ehkäistä taloudellista syrjäytymistä ja ylivelkaantumista sekä edistää henkilön ja perheen itsenäistä suoriutumista. (Laki sosiaalisesta luototuksesta 1§)

Sosiaalinen luototus on kunnille vapaaehtoista, lainsäädännöllisesti raamitettua toimintaa. Sosiaalisen luototuksen käyttöönotto vaatii kuntakohtaisen sovellusohjeen laatimisen sekä toimintamallin rakentamisen. Lain mukaisesti toiminta on sosiaalihuollon alaista toimintaa, mutta vaatii moniammatillista ja monitahoista yhteistyötä mm. talousneuvonnan velvoitteen hoitamiseksi.

Sosiaalisen luototuksen sovellusohjeen sekä toimintamallin rakentaminen on prosessi, johon kuluu päätöksentekoiheen kiireiselläkin aikataululla useampi kuukausi. Hyvinvointialueet aloittavat toimintansa 1.1.2023, jolloin myös sosiaalihuollon kokonaisuus siirtyy hyvinvointialueiden vastuulle ja toimintamallien uudelleentarkastelu tulee ajankohtaiseksi.

Nykyiseen hallitusohjelmaan on kirjattu, että ”sosiaalisen luototuksen valtakunnallistaminen selvitetään, ja selvityksen pohjalta se otetaan käyttöön koko maassa vaalikauden aikana”. Valtioneuvoston teettämän selvityksen pohjalta selkeä viesti on, että sosiaalinen luototus tulisi ottaa käyttöön hyvinvointialueilla yhtenäisin toimintamallein. Valtakunnallisesti tahtotilana on kuntia velvoittava malli, jonka toteutuksesta vastaisi hyvinvointialue.

Oulun kaupungilla on käytössä sosiaalinen luototus, jonka sovellusohjeiden mukaisesti sosiaalisen luoton prosessissa vireille tulosta luoton nostoon kuluu kaikkienensa noin puoli vuotta. Raahen oman sovellusohjeen laatiminen päätöksentekoiheen vaatisi useamman kuukauden, lisäksi aikaresurssia vaatisi toimintamallien ja yhteistyörakenteiden luominen toimijoiden välille. Hyvinvointialueet aloittavat toimintansa 1.1.2023. Nämä aikataulullisen asiat huomioiden, Raahen ei kannata lähteä rakentamaan omaa sosiaalisen luototuksen mallia sekä yhteistyörakenteita sosiaalisen luototuksen osalta.

Sosiaalinen luototus on hyvä ja kannatettava malli haastavassa taloudellisessa tilanteessa olevien ihmisten tukemiseksi. Pitkäaikainen ratkaisun aikaansaamiseksi, olisi sosiaalinen luototus saatava hyvinvointialueen hoidettavaksi.

Raahen kaupungin talouden näkökulmasta ei ole estettä sosiaalisen luototuksen käyttöönotolle. Sosiaalinen luototus on hyvin tiukasti laissa määriteltyä, joten sen vaatima lainapääoma olisi todennäköisesti maltillinen ja luottotappioriski kaupungille hyvin pieni.

Materiaalia aiheesta

[Laki sosiaalisesta luototuksesta](#)

[Valtioneuvoston julkaisut: Sosiaalinen luototus : Selvitys valtakunnallisen käyttöönoton edellytyksistä](#)

[Oulun kaupungin sosiaalisen luototuksen soveltamisohjeet](#)

Esittelijä

Kaupunginjohtaja Mikkola-Riekkinen Leena

Päätösesitys

Esitetään kaupunginvaltuustolle:

Annetaan valtuustoaloitteeseen vs. talousjohtaja Johanna Vaittisen valmisteleva vastaus.

Todetaan asia aloitteena loppuun käsitellyksi.

Päätös

Hyväksyi esityksen.